کلام نور

**خوشا به حال آن کس که در نامه عملش در زیر هر گناه یک استغفار ثبت شده باشد.**

امام علی(ع)

اخبار

## منافع همکاری‌ها و گسترش روابط ایران و عمان

رهبر معظم انقلاب روابط ایران و عمان را روابطی دیرینه و ریشه‌دار و خوب خواندند و گفتند: ما معتقدیم گسترش روابط دو کشور در همه زمینه‌ها به نفع هر دو طرف است.

به گزارش زمان به نقل ازمهر، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب اسلامی صبح دیروز در دیدار آقای «هیثم بن طارق آل سعید» سلطان عمان و هیات همراه، روابط ایران و عمان را روابطی دیرینه و ریشه‌دار و خوب خواندند و گفتند: ما معتقدیم گسترش روابط دو کشور در همه زمینه‌ها، به نفع هر دو طرف است. ایشان با اشاره به مذاکرات طرف‌های ایرانی و عمانی، خاطر نشان کردند: نکته مهم آن است که این مذاکرات تا رسیدن به نتایج محسوس، به صورت جدی پیگیری شود و در نهایت ارتباطات گسترش یابد. رهبر انقلاب اسلامی به موضوع خطر حضور رژیم صهیونیستی در منطقه نیز اشاره کردند و افزودند: سیاست رژیم صهیونیستی و پشتیبانان آن، ایجاد اختلاف و نبود آرامش در منطقه است، بنابراین همه کشورهای منطقه باید به این موضوع توجه داشته باشند. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای خاطر نشان کردند: افزایش همکاری عمان و ایران حائز اهمیت است زیرا دو کشور در آبراه بسیار مهم تنگه هرمز دارای اشتراک هستند. رهبر انقلاب اسلامی با اشاره به اظهارات سلطان عمان مبنی بر تعامل مصر برای از سرگیری روابط با جمهوری اسلامی ایران، تاکید کردند: ما از این موضع استقبال می‌کنیم و مشکلی در این زمینه نداریم. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در خصوص اظهار خرسندی سلطان عمان از آغاز روابط مجدد ایران و عربستان گفتند: این موضوعات نتیجه سیاست خوب دولت جناب آقای رئیسی برای گسترش و تقویت روابط با همسایگان و کشورهای منطقه است. ایشان در پایان اظهار امیدواری کردند با گسترش ارتباطات دولت‌ها، امت اسلامی شوکت و عظمت خود را بازیابد و در کنار هم قرار گرفتن ظرفیت‌ها و امکانات کشورهای اسلامی، به نفع همه ملت‌ها، کشورها و دولت‌های اسلامی باشد. در این دیدار که حجت الاسلام والمسلمین رئیسی رئیس جمهور نیز حضور داشت، آقای «هیثم بن طارق آل سعید» سلطان عمان با ابراز خرسندی فراوان از دیدار با رهبر انقلاب اسلامی، سیاست عمان را گسترش روابط با همسایگان به‌ویژه جمهوری اسلامی ایران خواند و گفت: در مذاکرات تهران، درمورد عرصه‌های مختلف همکاری، گفت‌وگو و تبادل نظر شد و امیدواریم با استمرار این گفتگوها، روابط دوکشور بیش از پیش گسترش یابد و نتایج عملی آن برای هر دو طرف مشهود شود.

## فعال بودن بخش کنسولی ایران در عربستان

در نشست مشترک مسئولان حج و زیارت و وزارت امور خارجه کشورمان مسائل مربوط به حجاج بیت‌الله‌الحرام سال ۱۴۰۲ مورد بررسی و تبادل نظر قرار گرفت.

به گزارش زمان به نقل ازایسنا در این جلسه که با حضور حجت الاسلام والمسلمین سید عبدالفتاح نواب نماینده ولی فقیه در امور حج و زیارت و حسینی رییس سازمان حج و زیارت و مدیران ارشد سازمان برگزار شد شرکت کنندگان از وضعیت ثبت نام و اعزام حجاج بیت الله الحرام و هماهنگی های بعمل آمده ابراز رضایت نمودند. حجت الاسلام نواب در این جلسه با اشاره به مناسبات موجود بین تهران و ریاض و ضرورت توجه ویژه به امور حجاج در ایام تشرف به حج ، انتظارات خود را از وزارت امورخارجه بیان کرد. امیرعبداللهیان در این دیدار بر تلاش وزارت خارجه جهت تسهیل عزیمت حجاج ایرانی برای حج سال‌جاری به عنوان نماد همبستگی و وحدت اسلامی تاکید کرد.حسینی رییس سازمان حج و زیارت نیز گزارشی از آخرین هماهنگی ها و انتظارات از وزارت خارجه ارائه داد. وزیر امور خارجه افزود: معاونت کنسولی و امور ایرانیان وزارت امور خارجه تمام امکانات خود را جهت تسهیل امور حج وزائران حرمین شریفین قرار داده است وی افزود: بخش کنسولی وزارت خارجه به همین منظور در جده ، مکه مکرمه و مدینه منوره حضور دارد و فعال است. امیرعبداللهیان ابراز امیدواری کرد با مساعدت مسئولان عربستان سعودی، حج سال‌جاری با شکوه و در آرامش برگزار شود.

## قانون باید شفاف و بدون ابهام باشد

عضو حقوقدان شورای نگهبان گفت: قانون باید شفاف و بدون ابهام باشد و در تضاد با دیگر قوانین نباشد. مجریان زمانی می‌توانند به خوبی یک قانون را اجرا کنند که با کمترین ابهام روبرو شوند.

به گزارش زمان به نقل ازمهر، «خیرالله پروین» عضو حقوقدان شورای نگهبان و عضو هیأت علمی دانشگاه تهران در برنامه گفتگوی ویژه خبری شبکه خبر سیما با موضوع «ایدها و نبایدهای قانون‌گذاری در مجلس شورای اسلامی» اظهار داشت: در یک جامعه سازمان‌یافته و جامعه‌ای که بر مبنای قانون شکل گرفته است، اصول حکمرانی باید بر پایه قانون باشد. وی افزود: قانون اساسی تکالیف و وظایف تمامی نهادها، سازمان‌ها و مسئولان را مشخص کرده است و فرم و قالب‌ها صرفاً یک وسیله است؛ هدف اصلی افزایش سرمایه اجتماعی است.وزیر کشور در ادامه این همایش اظهار داشت: ارتقا خدمات شهری و افزایش کیفیت و کمیت آن می‌تواند بخشی از سرمایه اجتماعی را محقق کند. البته در مدیریت شهری، صرفاً به ارائه یک سلسله خدمات شهری خلاصه نمی‌شود وحیدی با اشاره به تمدن نوین اسلامی خاطرنشان ساخت:

محسنی اژه‌ای: مردم نسبت به ناهنجاری‌ها دغدغه دارند

# نباید در وحدت جامعه خلل ایجاد شود

رئیس قوه قضائیه با اشاره به فرایند تدوین و ارسال لایحه عفاف و حجاب گفت: مردم متدیّن، نسبت به ناهنجاری‌های اجتماعی دغدغه دارند.

به گزارش زمان به نقل ازمرکز رسانه قوه قضائیه، حجت‌الاسلام والمسلمین محسنی اژه‌ای دیروز طی سخنانی در نشست شورای عالی قوه قضائیه، ضمن تبریک و تهنیت میلاد مسعود ثامن‌الحجج حضرت علی بن موسی الرضا(ع) و گرامیداشت ۱۴ خرداد سالروز ارتحال ملکوتی حضرت امام خمینی (ره)، به بیان ویژگی‌ها و خصایص ممتاز و برجسته شخصیتی و مبارزاتی امام عظیم‌الشأن پرداخت و گفت: حضرت امام خمینی (ره) با آن ایمان و توکل مثال‌زدنی و صلابت و استقامتی که داشتند توانستند یک رژیم مستظهر به تمام قدرت‌های غربی و شرقی را به یاری خداوند و کمک مردم به زیر بکشند و امروز این امام عظیم‌الشأن و عظمتی که در جمهوری اسلامی شاهد آن هستیم و این زبونی و خفت دشمنان، همه و همه برگرفته از همان صلابت شخصیتی و مبارزاتی امام راحل است که در وجود خلف صالح ایشان و امام امروز ما نیز متجلی و متبلور است. رئیس دستگاه قضا تصریح کرد: شاهدیم رژیم‌های به ظاهر قدرتمندی که دنیا را دهکده و خود را کدخدا می‌نامند، برای مذاکره با جمهوری اسلامی ایران واسطه می‌فرستند و این نظام الهی و اسلامی ماست که برای آنها شرط تعیین می‌کند؛ این امر بیانگر اقتدار اسلام ناب و نظام مقدس جمهوری اسلامی است. رئیس عدلیه با اشاره به تأکیدات حضرت امام خمینی (ره) برای رسیدگی ویژه به امور مردم محروم و مستضعف، گفت: امام عظیم‌الشأن ما همواره بر خدمت به مردم، بویژه مردمی که حق آنها تضییع شده تأکید داشتند و بر تکریم کوخ‌نشینان، پای می‌فشردند؛ ایشان مردم را ولی‌نعمت خطاب می‌کردند و بر ارزشمندی خدمت بدون منت بر مردم و جدا نشدن مسئولین از مردم اصرار داشتند؛ امروز نیز مقام معظم رهبری همین تأکیدات را دارند. قاضی‌القضات افزود: نگاهی به بیانات و فرمایشات مقام معظم رهبری بیانگر تأکیدات مؤکد و مکرّر معظم‌له بر رسیدگی مداوم به وضعیت معیشتی مردم و علاج مشکلات و مسائل اقتصادی آنهاست؛ ایشان در فرمایشاتی که در سال ۹۹ در جمع مقامات کشور پیرامون شورای‌عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا داشتند بر اهمیت موضوعاتی از قبیل اصلاح ساختار بودجه، رفع کسری بودجه، جلوگیری از ایجاد رکود تورمی و جلوگیری از وارد آمدن فشار بر معیشت طبقات و دهک‌های پایینی جامعه تأکید داشتند؛ علی‌ایحال امروز دولت در حال تلاش است؛ ما نیز باید کمک‌کار باشیم و در حد توان به دولت در راستای رفع مشکلات مردم بویژه مسائل اقتصادی و معیشتی آنها کمک کنیم و بدانیم که از ابتدای پیروزی انقلاب، مشکلات کشور در نتیجه هدایت‌های امامین انقلاب و کمک و مشارکت همین مردم برطرف شده‌اند. رئیس قوه قضائیه در ادامه ضمن گرامیداشت شصتمین سالروز قیام تاریخی ۱۵ خرداد، گفت: ۶۰ سال پیش، در فضای خفقان ستم‌شاهی، عده‌ای از مردم با هدف نصرت دین خدا و حمایت از مرجع تقلید خود که علم قیام علیه طاغوت برافراشته بود، مظلومانه به خاک و خون کشیده شده و شهید شدند. عناصر و دژخیمان رژیم ستم‌شاهی، در مقابل این مردم بی‌دفاع که شعارهای نغز و پرمغزی همچون «یا مرگ یا خمینی» سر می‌دادند، به فجیع‌ترین شکل ممکن برخورد کردند و حتی عده‌ای از مردم قیام‌کننده را زنده به گور کردند؛ بیکر نیمه‌جان عده‌ای از قیام‌کنندگان آن روز تاریخی نیز که با لبان تشنه تیر خورده بودند، در میانه صحرا رها شد و مشخص نشد جنازه آنها چه شد؟ اینها یعنی اوج مظلومیت؛ اینها یعنی اوج قساوت و شقاوت عناصر رژیم پهلوی. علی‌ایحال قیام ۱۵ خرداد به یک نقطه عطف در تاریخ ایران اسلامی تبدیل شد. حجت‌الاسلام والمسلمین محسنی اژه‌ای در ادامه نشست امروز به موضوع برخی ناهنجاری‌های اجتماعی و دغدغه بحق مردم متدیّن و دلسوز در این زمینه اشاره کرد و گفت: امروز بسیاری از مردم عدالت‌خواه، این قبیل موارد از خیرخواهی مردم متدیّن ما نشئت می‌گیرد؛ ما به شدت از این موضوع استقبال می‌کنیم و ما از همه مطالب انتقادی این مردم خیرخواه حتی آنهایی که گاهی نقدهای‌شان سنگین می‌شود، استقبال می‌کنیم و این مقوله را گام اول در مسیر اصلاح می‌دانیم. رئیس قوه قضائیه افزود: این خیرخواهی و دلسوزی و دغدغه‌مندی مردم متدیّن ما بیانگر عدم بی‌تفاوتی آنها نسبت به جامعه‌شان است و این امر، خیلی نکته مهم و قابل توجهی است؛ مردم متدیّن ما با تمام وجود وارد میدان شده‌اند و حتی جلسه برگزار می‌کنند و از طریق تریبون‌های مختلف و از طریق فضای مجازی و غیرمجازی، نظرات و دغدغه‌های خود را در قبال مقوله ناهنجاری‌های اجتماعی طرح می‌کنند؛ این موضوع خیلی امر مبارکی است؛ البته در این اثناء همانطور که مردم متدیّن ما عنایت دارند، نباید در وحدت جامعه خلل ایجاد شود و فضای دوقطبی شکل گیرد؛ چرا که دشمنان مترصد سوءاستفاده هستند. رئیس دستگاه قضا اضافه کرد: در اصل این مقوله که باید ناهنجاری‌های اجتماعی را با منطق، گفتگو، استدلال و بهره‌گیری از ادبیات و راهکارهای فرهنگی و آنجایی که لازم است با قوه قهریه، علاج کرد، تردیدی وجود ندارد. رئیس عدلیه در ادامه با تبیین و تشریح گام‌هایی که باید برای علاج ناهنجاری‌های اجتماعی با کمک مردم برداشته شود، گفت: باید برای علاج ناهنجاری‌های اجتماعی با تدبیر و همفکری، راهها و روش‌هایی را اتخاذ کنیم که مستمر و در عین حال بدون هزینه یا حداقل کم‌هزینه باشند. وی در ادامه با تقریر و تبیین مقولات ناظر بر لایحه عفاف و حجاب، گفت: لایحه مرتبط با مقوله عفاف و حجاب در تاریخ دوم اردیبهشت پس از تدوین و تنظیم در قوه قضائیه به دولت ارسال شد و قوه مجریه در تاریخ ۳۱ اردیبهشت این لایحه را با امضای رئیس‌جمهور و وزیر دادگستری به مجلس فرستاد؛ آنطور که معاونت حقوقی قوه قضائیه گزارش داده لایحه قوه قضائیه در این زمینه، مشتمّر ۹ ماده بود و لایحه دولت دربرگیرنده ۱۵ ماده. طبیعی است که اصلاحاتی در دولت بر این لایحه در قالب اصلاحات عبارتی و در بخش‌هایی اصلاحات ناظر بر جرایم اعمال شد. اعمال‌نظر در دولت بر این لایحه، اقدام مطلوبی بود؛ مجلس نیز اختیار دارد که اصلاحات مدنظر خود را در این لایحه اعمال کند و ما ملتزم به اجرای هر آنچه تبدیلی به قانون شد، هستیم. رئیس قوه قضائیه افزود: حتی صحبت پیرامون آن بود که ممکن است دولت در این زمینه لایحه دیگری بدهد چرا که روزهای نخست، بحث بر سر این بود که بخشی از این موارد، جرم تلقی نشوند و نیروهای انتظامی بتوانند رأساً خاطیان را جریمه کنند؛ علی‌ایحال اگر احساس می‌کنند لایحه قضائی لازم نیست، می‌توانند لایحه جداگانه دهند؛ اگر این مورد نیز اتفاق بیفتد، باید تاکید کنیم که قوه قضائیه از هر آنچه که سبب شود ناهنجاری‌های اجتماعی و برخی ناامنی‌ها و مشکلات مردم در حوزه‌های مختلف بویژه مسائل اقتصادی و تورم، هرچه سریع‌تر رفع گردد، استقبال می‌کند و در این مسیر تلاش‌های مجدانه خود را به کار خواهد بست. رئیس دستگاه در پایان این بخش از سخنانش خطاب به مسئولان ذی‌ربط قضائی گفت: نسبت به رفع ابهامات پیرامون تدابیر اتخاذ شده برای مواجهه با ناهنجاری‌های اجتماعی کوشا باشید و در این اثناء چنانچه ضعف‌هایی را به شما گوشزد می‌کنند، از این امر استقبال کنید و درصدد رفع آن نقاط ضعف اهتمام داشته باشید.

## عراق به حضور ضدانقلاب در این کشور پایان دهد

دبیر شورای عالی امنیت ملی کشورمان گفت: توافق نامه امنیتی دو کشور نقشه راه ایجاد امنیت پایدار در مرزها و زمینه ساز گسترش همکاری در سایر حوزه‌ها است.

به گزارش زمان به نقل ازمهر، قاسم الاعرجی شورای عالی امنیت ملی کشورمان با اشاره به ریشه‌های مشترک دینی، مذهبی و تمدنی طولانی میان ایران و عراق، آن را تضمین‌کننده روابط عمیق و گسترده دو کشور دانست و با بیان اینکه سیاست جمهوری اسلامی ایران همواره حمایت از حکومت برخواسته از اراده تحولات منطقه‌ای و بین‌المللی گفتگو و تبادل نظر کرداحمدیان در دیدار مشاور امنیت ملی عراق گفت: توافق نامه امنیتی دو کشور نقشه راه ایجاد امنیت پایدار در مرزها و زمینه ساز گسترش همکاری در سایر حوزه‌ها است. دبیر شورای عالی امنیت ملی کشورمان با اشاره به ریشه‌های مشترک دینی، مذهبی و تمدنی طولانی میان ایران و عراق، آن را تضمین‌کننده روابط عمیق و گسترده دو کشور دانست و با بیان اینکه سیاست جمهوری اسلامی ایران همواره حمایت از حکومت برخواسته از اراده مردم در عراق بوده است، تصریح کرد، خون شهدای دو کشور در مبارزه بی امان با تروریسم و ناامنی در هم آمیخته و بارزترین آن شهادت سرداران بزرگ مقاومت شهیدان حاج قاسم سلیمانی و ابومهدی المهندس است. وی توافق‌نامه امنیتی اخیر که حاصل ماه‌ها گفتگو و تلاش مشترک نهادهای ذیربط دو کشور است را اقدامی مناسب و راهبردی برشمرد و و با تاکید بر اجرای دقیق مفاد آن عنوان کرد: انتظار داریم دولت عراق در چارچوب این توافق نامه، هرچه سریع‌تر ضمن پایان دادن به حضور عناصر ضدانقلاب در این کشور، امنیت مرزهای این کشور با ایران را تضمین کند. دبیر شورای عالی امنیت ملی کشورمان با اشاره به ضرورت پیگیری و اجرای سایر توافقات میان ایران و عراق به ویژه توافقات اقتصادی میان دو کشور، اراده جمهوری اسلامی ایران، گسترش و تعمیق همه جانبه روابط با کشورهای همسایه به ویژه کشور دوست و برادر عراق است و برای اجرای این سیاست در همه ابعاد آماده همکاری و تعامل دوجانبه و چند جانبه هستیم.

وزیر کشور تاکید کرد:

## مدیریت شهری باید منجر به افزایش سرمایه اجتماعی شود

وزیر کشور گفت: باید قالب‌ها را عوض کنیم و اگر لازم است آنها تغییر دهیم، زیرا آنچه مهم است هدف است و فرم و قالب‌ها صرفاً یک وسیله است؛ هدف اصلی افزایش سرمایه اجتماعی است.

به گزارش زمان به نقل ازمهر، احمد وحیدی وزیر کشور دیروز در نخستین نشست هم اندیشی استانداران و شهرداران در تالار بزرگ وزارت کشور در خصوص بهبود و تعالی حکمرانی شهری، گفت: برای اینکه مهمترین مسائل را در حوزه شهرها مورد بحث و گفتگو و بررسی قرار دهیم باید با یک کار دسته جمعی به کمک مدیران شهری این کار را انجام دهیم تا شرایط شهری را به گونه‌ای پیش ببریم که منجر به افزایش سرمایه اجتماعی در سطح جامعه شود و این موضوعی است که با تکیه بر تحول بر مدیریت شهری امکان پذیر است. وی در حضور استانداران و مدیران کلانشهرهای کشور، تصریح کرد: سرمایه اجتماعی یعنی افزایش رضایت، مشارکت، اعتماد و اجماع عمومی که اینها از مؤلفه‌های مهم در این زمینه محسوب می‌شود. وحیدی با اشاره به اینکه سرمایه اجتماعی محور بحث است، بیان کرد: این حوزه دارای ۳ بخش است بخش اول رابطه مردم و دولت، بخش دوم رابطه دولت و مردم و بخش سوم رابطه مردم با مردم که این سه در حکمرانی‌های مختلف محسوب می‌شوندوزیر کشور تاکید کرد: باید نقش طرف‌های این اضلاع را تبیین کرد و روشن ساخت و این نشست فارغ از ذهنیت‌های موجود باید به تحول بیندیشد. باید قالب‌ها را عوض کنیم و اگر لازم است آنها تغییر دهیم، زیرا آنچه مهم است هدف است و فرم و قالب‌ها صرفاً یک وسیله است؛ هدف اصلی افزایش سرمایه اجتماعی است.وزیر کشور در ادامه این همایش اظهار داشت: ارتقا خدمات شهری و افزایش کیفیت و کمیت آن می‌تواند بخشی از سرمایه اجتماعی را محقق کند. البته در مدیریت شهری، صرفاً به ارائه یک سلسله خدمات شهری خلاصه نمی‌شودوحیدی با اشاره به تمدن نوین اسلامی خاطرنشان ساخت: باید در نحوه مدیریت شهر و چگونگی آن در جامعه اسلامی توجه داشت. در عین حالی که سلسله شهرها و روستاها تمام جامعه را تشکیل می‌دهند زیرا منظور از اظهار لفظ شهرها صرفاً خود شهرها نیست بلکه روستاها هم می‌باشد، دوواقع هر جا که مجتمع‌های انسانی در کنار هم زندگی می‌کنند، مراد است. وزیر کشور با تشریح دولت اسلامی، تاکید کرد: دولت اسلامی، دولت مردم سالار است که مردم نقش تعیین‌کننده‌ای در آن دارند و شهرداری‌ها بخشی از دولت است که با یک نگاه مردمی اداره می‌شوند و اینها از فرمایشات اعلام شده از سوی رهبر معظم انقلاب است که به آن توجه داشته اند. وحیدی ادامه داد: در تحقق دولت اسلامی جایگاه شهرداری‌ها بسیار مهم است. همچنین در تحقق جامعه اسلامی جایگاه شهرها از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، در عین حالی که در تمدن اسلامی نحوه ساز و کار در شهرها حائز اهمیت ویژه است. وی خاطرنشان ساخت: خدمات شهری دارای قالب‌های مختلف است و این که مثلا چه تعداد از خدمات به شکل الکترونیک ارائه می‌شود مهم است. در عین‌حالی که باید همه خدمات به شکل الکترونیکی ارائه شود و مردم از حضور مستقیم برای دریافت خدمت معاف شوند. احمد وحیدی وزیر کشور در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به موضوع پسماند و محیط زیست و نیز حمل و نقل شهری، بیان کرد: مسئله پسماند و محیط زیست و نیز حمل و نقل شهری پاک جز خدمات اولیه و بسیار مهم در شهرها است که باید محقق شودبه خصوص آن که در بخش پسماند جداسازی از مبدا حائز اهمیت است و باید مورد توجه شهرداری‌ها قرار بگیرد. وی با توجه به موضوع هویت اسلامی ایرانی در شهرها، خاطرنشان ساخت: باید در مسائل شهری به موضوع هویت اسلامی ایرانی توجه ویژه شود و این امر در ساخت شهرها حائز اهمیت قرار گیرد، زیرا شهرها صرفاً محل زندگی نیست بلکه محل تبادلات فرهنگی آموزشی و تربیتی نیز می‌باشد و تقویت هویت اسلامی ایرانی برای یک زیست فرهنگی و معنوی مناسب ضروری است که البته این از کارهای شهرداری هاست تا زندگی با نشاط و روحیه بخشی برای شهروندان و امتیازهای سیاسی و بر پایه حقوق انسانی برابر مردان و زنان دعوت کند. اکنون با تنش های اخیر، برای بسیاری از ناظران بین المللی این سوال وجود دارد، دورنمای روابط ایران و طالبان چگونه خواهد بود؟ روند تاریخی نشان می دهد ایران در مناقشات تاریخی پیش از انقلاب ۱۳۵۷ تحت مداخله قدرت های خارجی به ویژه انگلیسی ها، هر بار از بخشی از حقوق خود در آب هیرمند صرف نظر کرده است و بر این اساس نیز مقامات جمهوری اسلامی ایران این بار تاکید دارند حتی در صورت لزوم با استفاده از همه ابزارها از حق خود در آب هیرمند کوتاه نخواهند آمد.

وزیر اداره کشور با اشاره به فرایند تدوین و ارسال لایحه عفاف و حجاب گفت: مردم متدیّن، نسبت به ناهنجاری‌های اجتماعی دغدغه دارند.

عده ای از ناظران بر این باورند که «کار، کار انگلیسی هاست». پس از جدا شدن افغانستان از خاک ایران بر اساس معاهده پاریس ۱۸۵۷ میلادی و حکمیت گلدامسیت انگلیسی در سال ۱۸۷۲ که به تقسیم سیستان یکپارچه انجامید، مسئله حقابه رودخانه هیرمند به یکی از مسائل مهم سیاسی، اجتماعی، زیست محیطی و اقتصادی بین دو کشور تبدیل شد. بدین ترتیب حاکمان وقت افغانستان این حق را برای خود قائل شدند که بر سرنوشت رودخانه هیرمند اعلام مالکیت کنند. رودخانه هیرمند که از کوه های شمال غربی کابل سرچشمه می گیرد، پس از طی حدود هزار کیلومتر در افغانستان به دریاچه مشترک هامون می رسد. در تمام طول قرن ۱۹ میلادی انگلیسی ها نقش واسطه در حل اختلاف ایران و افغانستان درباره آب هیرمند را داشتند اما هر بار بخشی از حق ایران به افغانستان واگذار شد. تا اینکه در دهه ۱۹۲۰ وقتی هیرمند به تنش های مرزی ایران و افغانستان تبدیل شد، دو کشور به مذاکرات مستقیم درباره تقسیم آب هیرمند روی آوردند. در سال ۱۹۳۶ قرارداد موقت تقسیم برابر آب سد کمال خان بین ایران و افغانستان منعقد شد. اما این توافق نیز پایان قطعی تنش های آبی میان تهران و کابل نبود. افغانستان در سال ۱۹۴۵ شروع به ساخت سد و کانالهای انحرافی بر روی رودخانه هیرمند کرد. آمریکا، انگلستان و شوروی نقش تحریک آمیزی در مناقشه آبی ایران داشتند. شکایت ایران از افغانستان، موجب میانجیگری آمریکا شد که به حل اختلافات نینجامید. پس از شکست مذاکرات متعدد میان سران حکومتی ایران و افغانستان، قراردادی در ۱۹۷۳ میان سران حکومتی دو کشور در کابل منعقد شد. این معاهده مشتمل بر یک مقدمه و دوازده ماده و دو پروتکل ضمیمه است اما با وجود تصویب این معاهده در دو کشور، افغانستان به دلیل تاریخ پر فراز و نشیب، که شامل کودتاها و سقوط دولت های متعدد است، همواره درباره آن سلیقه ای رفتار کرده است. موضوع حقابه هیرود نیز از دیگر موضوعات اختلاف ایران و افغانستان است که همچنان ادامه دارد. هیرود دومین رود مهم افغانستان پس از هیرمند است که از شمال غربی افغانستان به سوی ترکمنستان و ایران جاری است. اولین بار موضوع حقابه هیرود میان ایران و روسیه بر اساس عهدنامه ای در سال ۱۹۲۱ تعیین شد. در دوران ریاست جمهوری اشرف غنی در سال ۲۰۱۴، افغانستان با حمایت مالی و فنی هند تصمیم به ساخت سد سلما بر روی هیرود گرفت که با اعتراض ایران مواجه شد. اما این سد در سال ۲۰۱۵ افتتاح شد. سد سلما ورود آب به سد مشترک ایران و ترکمنستان به نام دوستی را تا ۷۳ درصد کاهش می دهد. اکنون موضوع حقابه پس از بازگشت طالبان، بر روابط ایران و افغانستان سایه انداخته است.

در رابطه ایران و افغانستان عوامل متعددی برای همگرایی و واگرایی وجود دارد که مانع رابطه پایدار دوستانه میان دو کشور می شود. موضوع حقابه یکی از مهمترین عوامل اختلاف ایران و افغانستان است. در تمام طول تاریخ دولت های افغانستان از موضوع هیرمند به عنوان ابزار و اهرمی برای امتیازگیری از ایران استفاده کرده اند. اکنون نیز بی ثباتی سیاسی در افغانستان و عدم مشروعیت بین المللی طالبان به انگیزه جدید برای کابل جهت سودجویی از هیرمند در رابطه با ایران تبدیل شده است. البته احتمالا نقش عوامل خارجی در این رابطه نیز بی تاثیر نیست. در حالی که سناریوهای جدیدی درباره آینده افغانستان تحت رهبری طالبان مطرح میشود و کابل در حل مسایل پیچیده داخلی و خارجی احساس تنهایی دارد، طالبان به دنبال ضمانت ها و امتیازهای سیاسی از ایران در برابر سیاست های یکجانبه خود است. چرا که استراتژی طالبان همواره همراه با تهدید و ناامن سازی بوده است.

هر چند امنیت آبی شرق ایران به شدت در پیوند با سیاست افغانستان درباره هیرمند است. اما از سوی دیگر، موقعیت محصور در خشکی و وابستگی افغانستان به ایران از جمله حضور چند میلیون مهاجر، نیاز افغانستان به دسترسی ترانزیتی و موقعیت تجاری بندر چابهار، افغانستان را در موقعیت پایین‌دستی ژئوپلیتیک و وابستگی جغرافیایی به ایران قرار داده است. در آینده نیز این پایین دست بودن بیشتر در مناسبات طالبان و ایران موثر خواهد بود. صرفنظر طالبان از موقعیت برتر ایران غیر ممکن و هزینه ساز است. از این رو، منافع و امنیت طالبان به شدت به بهبود مناسبات با ایران وابسته است. در پیش گرفتن هر گونه سیاست معارض با تهران، پیامدهای سیاسی-اقتصادی سنگینی برای طالبان در بر خواهد داشت. طالبان برای ادامه حیات خود باید سودمندی خود برای ایران را اثبات کند. در واقع می توان گفت هر چند ایران از لحاظ هیدروپلیتیک به افغانستان وابسته است، افغانستان نیز از لحاظ ژئوپولیتیک به ایران وابسته است. ایران و افغانستان امکان همکاری در زمینه آب، ترانزیت و انرژی را دارند.

سرمقاله

## دورنمای منازعه هیدروپلتیک ایران – طالبان

عباس اصلانی

حقابه هیرمند یکی از اختلافات هیدروپلتیک تاریخی در روابط ایران و افغانستان است که با توجه به تنشهای اخیر و تحولات زیست محیطی، پیش بینی می شود به موضوع مهم در آینده روابط تهران-کابل تبدیل شود.

ایران بر لزوم اجرای معاهده تقسیم آب در سال ۱۹۷۳ تاکید دارد. طالبان مدعی است در هیرمند آب کافی وجود ندارد اما تصاویر ماهواره‌ای انتشار یافته از سوی ایران نشان می دهد مقادیر قابل توجهی آب در سدهای کجکی و کمال‌خان ذخیره شده اند. بر اثر این تنش ها وزیر خارجه ایران در اظهارنظری کم سابقه پس از روی کار آمدن طالبان گفت رژیم حاکم بر کابل را به رسمیت نمی شناسد. حتی می توان گفت آتشباری اخیر در مرز نیمروز نیز بی ارتباط به تنش های اخیر آبی نیست. این در حالی است که پس از واگذاری قدرت به طالبان از سوی ایالات متحده، تهران موضع محافظه کارانه و همکاری جویانه با طالبان از خود نشان داد. ایران با گفتمان خیرخواهانه تلاش داشت طالبان را به استقرار یک حکومت فراگیر از تمام گروههای سیاسی و بر پایه حقوق انسانی برابر مردان و زنان دعوت کند. اکنون با تنش های اخیر، برای بسیاری از ناظران بین المللی این سوال وجود دارد، دورنمای روابط ایران و طالبان چگونه خواهد بود؟ روند تاریخی نشان می دهد ایران در مناقشات تاریخی پیش از انقلاب ۱۳۵۷ تحت مداخله قدرت های خارجی به ویژه انگلیسی ها، هر بار از بخشی از حقوق خود در آب هیرمند صرف نظر کرده است و بر این اساس نیز مقامات جمهوری اسلامی ایران این بار تاکید دارند حتی در صورت لزوم با استفاده از همه ابزارها از حق خود در آب هیرمند کوتاه نخواهند آمد.

عده ای از ناظران بر این باورند که «کار، کار انگلیسی هاست». پس از جدا شدن افغانستان از خاک ایران بر اساس معاهده پاریس ۱۸۵۷ میلادی و حکمیت گلدامسیت انگلیسی در سال ۱۸۷۲ که به تقسیم سیستان یکپارچه انجامید، مسئله حقابه رودخانه هیرمند به یکی از مسائل مهم سیاسی، اجتماعی، زیست محیطی و اقتصادی بین دو کشور تبدیل شد. بدین ترتیب حاکمان وقت افغانستان این حق را برای خود قائل شدند که بر سرنوشت رودخانه هیرمند اعلام مالکیت کنند. رودخانه هیرمند که از کوه های شمال غربی کابل سرچشمه می گیرد، پس از طی حدود هزار کیلومتر در افغانستان به دریاچه مشترک هامون می رسد. در تمام طول قرن ۱۹ میلادی انگلیسی ها نقش واسطه در حل اختلاف ایران و افغانستان درباره آب هیرمند را داشتند اما هر بار بخشی از حق ایران به افغانستان واگذار شد. تا اینکه در دهه ۱۹۲۰ وقتی هیرمند به تنش های مرزی ایران و افغانستان تبدیل شد، دو کشور به مذاکرات مستقیم درباره تقسیم آب هیرمند روی آوردند. در سال ۱۹۳۶ قرارداد موقت تقسیم برابر آب سد کمال خان بین ایران و افغانستان منعقد شد. اما این توافق نیز پایان قطعی تنش های آبی میان تهران و کابل نبود. افغانستان در سال ۱۹۴۵ شروع به ساخت سد و کانالهای انحرافی بر روی رودخانه هیرمند کرد. آمریکا، انگلستان و شوروی نقش تحریک آمیزی در مناقشه آبی ایران داشتند. شکایت ایران از افغانستان، موجب میانجیگری آمریکا شد که به حل اختلافات نینجامید. پس از شکست مذاکرات متعدد میان سران حکومتی ایران و افغانستان، قراردادی در ۱۹۷۳ میان سران حکومتی دو کشور در کابل منعقد شد. این معاهده مشتمل بر یک مقدمه و دوازده ماده و دو پروتکل ضمیمه است اما با وجود تصویب این معاهده در دو کشور، افغانستان به دلیل تاریخ پر فراز و نشیب، که شامل کودتاها و سقوط دولت های متعدد است، همواره درباره آن سلیقه ای رفتار کرده است. موضوع حقابه هیرود نیز از دیگر موضوعات اختلاف ایران و افغانستان است که همچنان ادامه دارد. هیرود دومین رود مهم افغانستان پس از هیرمند است که از شمال غربی افغانستان به سوی ترکمنستان و ایران جاری است. اولین بار موضوع حقابه هیرود میان ایران و روسیه بر اساس عهدنامه ای در سال ۱۹۲۱ تعیین شد. در دوران ریاست جمهوری اشرف غنی در سال ۲۰۱۴، افغانستان با حمایت مالی و فنی هند تصمیم به ساخت سد سلما بر روی هیرود گرفت که با اعتراض ایران مواجه شد. اما این سد در سال ۲۰۱۵ افتتاح شد. سد سلما ورود آب به سد مشترک ایران و ترکمنستان به نام دوستی را تا ۷۳ درصد کاهش می دهد. اکنون موضوع حقابه پس از بازگشت طالبان، بر روابط ایران و افغانستان سایه انداخته است.

در رابطه ایران و افغانستان عوامل متعددی برای همگرایی و واگرایی وجود دارد که مانع رابطه پایدار دوستانه میان دو کشور می شود. موضوع حقابه یکی از مهمترین عوامل اختلاف ایران و افغانستان است. در تمام طول تاریخ دولت های افغانستان از موضوع هیرمند به عنوان ابزار و اهرمی برای امتیازگیری از ایران استفاده کرده اند. اکنون نیز بی ثباتی سیاسی در افغانستان و عدم مشروعیت بین المللی طالبان به انگیزه جدید برای کابل جهت سودجویی از هیرمند در رابطه با ایران تبدیل شده است. البته احتمالا نقش عوامل خارجی در این رابطه نیز بی تاثیر نیست. در حالی که سناریوهای جدیدی درباره آینده افغانستان تحت رهبری طالبان مطرح میشود و کابل در حل مسایل پیچیده داخلی و خارجی احساس تنهایی دارد، طالبان به دنبال ضمانت ها و امتیازهای سیاسی از ایران در برابر سیاست های یکجانبه خود است. چرا که استراتژی طالبان همواره همراه با تهدید و ناامن سازی بوده است.

هر چند امنیت آبی شرق ایران به شدت در پیوند با سیاست افغانستان درباره هیرمند است. اما از سوی دیگر، موقعیت محصور در خشکی و وابستگی افغانستان به ایران از جمله حضور چند میلیون مهاجر، نیاز افغانستان به دسترسی ترانزیتی و موقعیت تجاری بندر چابهار، افغانستان را در موقعیت پایین‌دستی ژئوپولیتیک و وابستگی جغرافیایی به ایران قرار داده است. در آینده نیز این پایین دست بودن بیشتر در مناسبات طالبان و ایران موثر خواهد بود. صرفنظر طال